

MAGYAR POLGÁR

POLITIKAI NAPILAP.

ELŐFIZETÉSI FELTÉTELEK:
Egész évre 18 frt. —
Félévre 8 frt. —
Évnyegyedre 4 frt. —
Egy óra 1 frt 50.

HIRDETÉSI DÍJAK:
Össze hasznosított hirdetés, vagy hirdetésnek 3 sz.
NAGY HIRDETÉSNEK KEZDŐMÉNYEK.
Minden hirdetés után 20 kr. költséglettel kell a hirdetésnek.
NYILVÁRT:
Szoroként, vagy annak helye 25 kr.
REKLAMOK:
Hirdetésben soroként 1 frt.

SZERKESZTŐSÉGI IRODA:
A Magyar Polgár egyetemes irodája.
Kiadó-HIVATAL:
A Magyar Polgár egyetemes irodája.
Kiadó-HIVATAL:
A Magyar Polgár egyetemes irodája.

KOLOZSVÁR, JAN. 23.

A pestis.

Egy mindennél nagyobb veszély fenyegeti Európát; Oroszország, mely utóbbi időben annyi zavart és bajt hozott az öreg világrészre, a lázadások és háborúk pusztító viharai után egy újabb csapást helyez kilátásba, a legrettegetebbet: a pestist.

Az asztrachani kormányzásban fölmerült járvány, megegyező hiteles tudósítások szerint, rövid idő alatt ijesztő módon terjedt az alsó Volga mentén, a halálozás nagymérvű; más — noha még megerősítésre szoruló — hírek jelentik, hogy a pestis már Nisni-Novgorodban is Odessában is pusztít.

De bármint álljon a dolog, bármennyire tulozva legyenek a „fekete halál” mérveiről szóló tudósítások, egy dolog konstátált tény: az, hogy a pestis-járvány csakugyan kitört, s egyelőre Dél-Oroszországot komolyan fenyegeti. E tény pedig elég arra, hogy az európai kormányok s első sorban Ausztria-Magyarország a leggyorsabb s legvatosabb intézkedéseket tegyék meg, a borzasztó veszély távoltartására; nemcsak, hanem kivált az osztrák és a magyar államkormányok minden erőyük felhasználásával haszanak oda, hogy Oroszország részéről minden rendszabály megtörténjen, mely a pestis lokalizálására és elfojtására szükséges.

A pestis ellen megvédelmezni határait: ez még most másodrendű intézkedés; első az, hogy közbelépjenek magában az orosz államban s a közveszély tekintetéből sürgősen követeljék tőle a járvány terjedésének lehető megátolását. És ezt annyival inkább meg kell tenni, mert oroszországi hírek szerint, a szentpétervári kormány legalább eddig még édes-keves buzgalmat fejt ki, hogy a nagy ellenségtől megmentse saját államát s a többi Európát.

TÁRCZA.

Macaulay élete és levelei.

(Tanulmány.)
Rodenberg Gyulától
(Folytatás.)

III.
Macaulay azon időtájtban, midőn összegyűjtött esszéi világhírűvé tették nevét, már mélyen behatolt volt ama művébe, a melynek az volt rendeltetése, hogy azelőtt szerzett hírnevét igazolja és megszilárdítsa, s a melynek befejezését hátralevő évei főfoglalkozásának tekintette. Ezen műve „Angolhon története” volt.

Ezen mű megírásának eszméjét már Macaulay ifjkorában föléljük; ezen eszme csirája lassankint fejlődött elméjében, a férfi korban gyűjtött ismeretekkel táplálkozva izmosodott, míg végre teljes érettségre jutott. Már a Trinitz Collegeben elnyert egy jutalomdíjat, a melyet egy bizonyos Mr. Greaves Fulbourn 1824-ben egy ily című történelmi értekezésre tűzött ki: „III. Vilmos élet- és jellemrajza.” Valószínűleg tarthatjuk, írja Mr. Traveyan, hogy eme cambridgeshirei öreg whig által adott ösztönnek köszönhetjük ama történelmi művet, a melynek lapjain Oranai Vilmos alakja képezi a központot. S Macaulay életrajz-írója által a fiatalkori értekezésből közölt részletekben csakugyan föláljuk mindama jellegző sajátosságokat, a melyek őt később a legkiválóbb történetírók közé avatják: a tudó-

Ugy az osztrák, mint a magyar parlamentekben interpellációk történtek a járvány ügyében. A kormányok megígérték, hogy intézkedni fognak; most egy bécsi felhivatalos jelentés konstátálja, hogy tettek lépéseket: a tényállás földelésére, a legközelebbi napokban érkezőleg fognak tartatni s az osztrák miniszterium tárgyalásokat indított meg a magyar miniszteriummal.

A veszély nagyságát tekintve, úgy hisszük, az örendszabályok meghozatalára első a gyorsaság. A járvány elharapózását a szigorú től még akadályozza némileg; de az enyhe tavaszi napok bekövetkeztével hatványozott mérvben léphet föl. És más orvosszer a pestis ellen nem létezik, csupán az éber órkodás, a körülzárás. Ezt az orvos-szert minél sietősebben kell alkalmazni és alkalmaztatni.

A Honban dr. Csáthi Grósz Lajos közegészségi tanácsos a járványról következő érdekes cikkeket írja:

A nagy közönség minden időben hajlandó rémképeket látni ott, hol azok a valószínűségben nem léteznek, de elég gyakran könnyelműséget tanusít a legnagyobb veszély irányában.

Majd minden nagyobb mérvű járvány vagy ragály alkalmával hallani azon tanácsot, hogy nem kell a közönséget felzavarni oly dolgok felemlítésével, melyek ijedelmet okozhatnak.

Azonban a titkolózás — mint azt a tapasztalás tanítja — még nagyobb aggályokra ad okot s végülre is semmi dologra sem ajánlható az, hogy a pestis elleni védekezés homlokba dugjuk, valahányszor valamely veszély fenyeget.

A pestis: ragályos és járványos, közönségesen lázas betegség, melynek sajátos jellege abban áll, hogy a nyirkmirigyek hágmálszerű láztünetei között lobos és genyeredő állapotba jutnak.

Az eddigi tapasztalatok szerint, melyek azonban csak régibb időkre vonatkoznak, a megbetegülteknek fele meggyógyul, fele pedig meghal; a betegség lefolyásának ideje szerfelett változó; úgy szintén az egyes körülmények is a járványok enyhébb vagy makacsabb fellépése szerint különbözők.

Biztos és minden esetben alkalmazandó gyógyeljárás a pestis ellen nem létezik, különböző az a fellépő körülmények szerint; hi-

sító savanyu italok nyújtása, folytonos szellőztetés, szigorúan keresztülvitt fertőtlenítés, a betegnek elszigetelése az egészségesektől s legnagyobb tisztaság azon általános gyógy-eszközök, melyek általánosan igénybe vételhetnek.

A leghatározottabb és a pestis eddigi fellépése alkalmával bizonyos bizonyult óv-eljárás: a legszigorubbán keresztülvitt elzárás, mert minden meddő elméleti és tudományos viták dacára az elzárásnak és vesztégarának biztos hatása tények által van bebizonyítva.

Egyedül ezeknek köszönhető, hogy az 1837-ben Odessában dühöngött pestis Genuától, Flórencztől, Triestől és Marsaillettől távol tartott; 1858-ban Bengaziban, Tripolis egyik tartományában uraltott az említett kór, s azóta is többször lépett fel járványosan Persiának s Törökországnak határszélein, a mult 1878. évben Bechtben a Kaspi tenger partján mutatkozott, azonban celszerű elzárás megakadályozta annak hazánkba berontását.

Es midőn e rendszabálynak biztos hatása minden kétségen kívül van helyezve, magából foly azon elődázhatatlan kötelesség, azt életbe léptetni, mihelyt annak szüksége fenn forog.

A magyar-osztrák monarchiát fenyegetheti a behurcolás veszélye:

1-ör. Éjszak felől az Orosz- és Lengyelországon keresztül vonuló vasutakon.
2-ör. Dél- és Kelet felől az esetlegleg Románián keresztül Bulgáriába vonuló orosz katonák által.
3-ör. Mindennemű orosz szállítmányok, különösen bőrök, prémek, hirlapok és levelek által.

Mindezek tekintetbevételével, az ország közegészségi tanácsnak f. hó 16-án tartott ülésén indítványoztam, hogy a tanács az 1878. évi törvény 14. §-ának értelmében, a gyelmeltetesse a miniszterelnök ur ó nagyvonalúságát a támadható veszélyekre s kérje föl, hogy a betörési veszélynek kitett határokon, megfigyelő orosz állományok állítsanak föl.

A tanács indítványának csak első részét tette magáévá, s ez értelemben történt a fölterjesztés, és ismervén miniszterelnökünknek pártatlan erőfeszését, meg is vagyok győződve arról, hogy igénybe véve szakértőinek, t. i. az ország közegészségi tanácsának közreműködését, a legdörösebb rendszabályokat fogja életbe léptetni.

Midőn az országnak oly ragálytól megmentéséről van szó, minő a pestis, meg kell azzalni minden kereskedelmi és politikai tekinteteknek.

Az orosz részről jövő tudósítások való-

disága föltétlenül nem ismerhető el, mert világos az, hogy az oroszoknak érdekükben van a bajt és terjedést titkolni. Épen azért indítványoztam én a megfigyelő állományok fölállítását.

Szerény véleményem szerint jelenleg semmi okunk nagyobb aggályokra; 1858-ban sokkal nagyobb veszélynek voltunk kitéve a Bengaziban uraltott pestis által s mégis megóvtunk; ha résen leszünk, s ha mindenki teljesíti kötelességét, a ragály távol fog tőlünk maradni.

Mint hírlík, a kormány határozati akar vonni Oroszország felé a pestis esetleges behurcolása ellen, s az erre vonatkozó rendelkezéseket legközelebb meg fogja tenni. Ha a veszély komolyabb lesz, valószínűleg póthitelt fog a parlamenttől kérni a határozat felállítására.

A legutóbb Bécsben tartott miniszteri értekezletnek semmi határozott eredményt nem volt azon javaslatokat illetőleg, a melyeket a megállott tartományokra vonatkozólag a parlamentek elé fognak terjeszteni. — A reischsrathban zokozottak, hogy Bosznia három kereskedelmi törvényszékét fog kapni, pedig Csehországban is csak egy van. Ez akképen értelmezendő, hogy a török kormány idejében is három kereskedelmi törvényszék volt Boszniában, de a főparancsnokság decz 30-áról kelt rendeletével megszüntette azokat. Az egész új szervezeti statutum tehát csak az előbbi intézményeket kelti életre, tekintettel a takarékoskodásra és a szolgálat érdekei által parancsolt személyváltoztatással.

A Fremdenblatt a következőket írja e kérdésről: Mindaz téves kombináció, a mit a legutóbbi miniszteri értekezlet határozatairól híresztelnek. Fontos ügyekben nem hoztak határozatot, és azért legközelebb folytatni fogják a tanácskozásokat; addig pedig újabb anyagot gyűjtenek. Egészen alaptalan az a vád, hogy a megállott tartományok újjászervezésének praedjudicáli akar a kormány, mert legkevésbé sincs szándékában a parlamentek bejegyzése nélkül intézkedni.

Politikai vegyes rovat.
BELFÖLD.
A közoktatási miniszter által a jogi szakoktatás ügyében egybehívott

enquete-en is szóba jött, hogy míg minden álláshoz bizonyos kvalifikáció kívántatik, ügyvéd, bíró, tanár stb. senki sem lehet, ha bizonyos tanulmányokon nem nyerte képzettségét s vizsgálatokkal be nem bizonyította azt, addig a közoktatási tisztviselőt semmi előképzettség igazolása és okmányilag leendő kimutatása nem követeltetik; s mind állami, mind törvényhatósági tisztviselő, fogalmazótól tanácsosig, s alszolgabírótól alispánig, lehet (s van is ahány) a ki iskolákat sem végzett.

Ez ügyet, mint az „El.” értesül, a vallás- és közoktatási miniszter már egy pár évvel ezelőtt szóba hozta; de az akkor abba maradt. Közlelebről, de még az említett enquete egybehívása előtt, fölelevenítette Trefort miniszter a kérdést; s felkérte az e részben leginkább érdekelt belügyminisztert, egy a többi miniszteriumok küldöttjeiből is egybehívandó tanácskozó bizottság alakítására, melynek feladata legyen részletes javaslatot dolgozni aziránt, minő kvalifikációt, jelenleg micoda tanfolyamok végzettsége, mily államvizsga, vagy esetleg szigorlat letétele követeltesse azoktól, kik a közoktatási pályára lépni s azon bizonyos fokozatokig haladni kívánnak. Mert valamin bizonyos, hogy az államnak érdekében és jogában áll, leendő tisztviselői kvalifikációját megszabni, úgy ez is különböző lehet a különböző hivatali ágak s azokban is a különböző fokozatok szerint.

Általános hivatali pragmatikának nem levén (mint a legtöbb európai államnak), ily kérdéseknek legalább külön s előzetes megoldása annál szükségesebb.

A közoktatási miniszter felkérésére a belügyminiszter az előzetes tárgyalást a többi miniszteriumokkal annyiban meg is indította, hogy mindeniket előleges elvi nyilatkozatra felhívta s egyezsmirrend lépéseket tett, hogy némely külföldi államok ide vonatkozó pragmatikái tájékoztal megszereztesenek.

Méltán érdeklődésnek nézhetünk e fontos — s már valóban idején levő — kérdés tárgyalása s vajha mielőbbi megoldása elé!

A közoktatási tisztviselők kvalifikációja tárgyában a miniszteriumok kebelében tanácskozások folynak, s ez iránt enquete is fog egybehivatni.

KÜLFÖLD.
Konstantinápolyból írja a Pol. Corr. hogy legújabbán ismét sokat emlegetik Khairaddin passa lemondását, és pedig a majdnem bizonyos kudarc miatt, a melyet a pénzügyi kérdésben fog vallani. A szultán közelében, és lágy, dallamos hangon adja tudtára: „Hagyd másoknak a divat; a pipere, az érzéki gyönyör, a szerencse, hatalom és gazdagság által nyújtott élvezet: enyém az álom s eszmék birodalma, enyém a mult s enyém a jövő!”

S ez idő óta Macaulay mindinkább visszavonult a parlamenti küzdelem színhelyéről, a melyen ékesszólása segélyével uralkodott volt, mindinkább elmaradozott a fényes társaságokból, hol elbűvölte hallgatóságát, s csak kizárólag farsadalomteljes munkájának élt. Szerényen berendezett kisded lakásán reggeltől estig olvas és ír, ir és olvas, szerencsének érzi magát független helyzetében s az önzés és hiúság utolsó nyomaitól is menten ama céd felé tart, a melyet amaz éjjel az álom és eszmék tündére jelölt ki számára.

Hat évi szakadatlan munka után 1848. november végén, megjelent „Angolhon története II. Jakab trónraléptétől kezdve” című munkájának két első kötete. Ezen két kötet alig négy hónap eltelté után már 13,000 példányban keringett az angol közönség kezében, úgy hogy máj. 5-én már ötödik kiadásban kellett megjelenniük. Szerzőjük rövid idő alatt a társadalom minden rétegében népszerűsége vergődött. 1849. februárban a színtér két kötetből álló második rész megírásához fogott. E munkája csaknem hét évi időközött vett igénybe, azonban 1855. november 6-án ezt írhatta naplójába: „Könyvem nyomtatása csaknem be van fejezve. A mit én gazdagságnak tartok, annyira minden bizonytalanság gazdagság téendő. A sikert illetőleg, kevesebb bizom; azonban remények.” S valamin a két első kötet megjelenésekor Thukydidesben, úgy most, hogy a remény és aggodalom között ingadozó kételyeit számíttza, Herodot olvasásában keres megnyugvást. November 23-án Longman meglatogatta Macaulayt, hogy tudassa vele, miszerint a még csak 27-én szétküldendő első kiadás 25,000 példányt már mind elkáprdozták. S a következő év márczius 7-én ezt jegyezte naplójába;

abban a reményben fordult hozzá, hogy kölcsönt fog kötni és szerencsésen megoldja a kaimé-kérdést. A kölcsönre való kilitás folyton kedvezőtlenebb, a kaimé ügye pedig bonyolultabb, mint akármikor. A mit a papirospénz értécsökkenésének megakadályozására tettek, csak palástoló eszköz volt: és a kaimé beváltása nem akadályozta meg, hogy a 380 ra csökkent árfolyam ismét 458 ra ne emelkedjék. A minisztérium hasztalan keresi a megoldást. A kormány becsületességébe vetendő bizalom hiánya, az agiotörök speculáció, végtére az ország pénzügyeinek rémítő rendetlensége, mindannyi ok a baj elhárításának megakadályozására.

A podgoriczai ügyben Kattaróbból jelentik, hogy szombat óta a porta ügynökei a Montenegrónak odaitelt kerületekben a berlini szerződés határozatainak való megbórlás mellett izgatnak, eddig látszólag jó eredménnyel. Az izgatás élén Danis efendi titkára, Nelovics szerb renegát áll. Ez utóbbi Spuzban és Podgoriczában személyesen csúál propagandát és hír szerint folyamodott, hogy vételessé fel a montenegrói alattvalói kötelekbe.

Országgyűlés.

A képviselőház ülése jan. 21-én.

Elnök: Ghyezy Kálmán.
A kormány részéről jelen vannak: Tiszta Kálmán, Kemény Gábor b., Pauler Tivadar, Trefort Ágoston, Szende Béla.

Elnök bemutatja Kézi-Vásárhely kérvényét, a kisebb üstökben való pálinkafőzés engedélyezésért.

A kérvényi bizottsághoz utasítatik.

Rakovszky György előadó bemutatja a gazdasági bizottság jelentését a képviselőház január havi költségvetési előirányzatáról és a ház pénztárának múlt havi kiadásairól.

A jelentés tárgyalása a legközelebbi ülés napirendjére tűztetik ki.

Szende Béla honvédelmi miniszter a múlt országgyűlés utasítása folytán bemutatja a honvédelmi minisztérium hivatalainak elhelyezésére Budapestben a várbán emelendő állampülietről s az erre megkivántató költségek fedezéséről szóló törvényjavaslatot.

A törvényjavaslat a pénzügyi bizottsághoz utasítatik.

Ezután beadnak a szavazatok a vám- és kereskedelemügyi bizottságra.

A jegyzők a szavazatokat az elnök felolvasására, még az ülés folyamata alatt, összehajlítják, hogy az eredmény a mai ülésben kihirdethető legyen.

Elnök azon javaslatot terjeszti a ház elé, hogy szombaton mindenesetre ülés tartassék, melyen a ház e havi költségvetése a kérvények, s a Deák Ferenc emlékszóba és siremléke kérdésében beadott jelentés tárgyalatnék. Ezen ülésen fogja egyszersmind Tibád Antal indokolni a kis üstökkel a székelyföldön gyakorolt pálinkafőzés ügyében beadott indítványát. Időközben csak azon esetben tartatnék kellő közhírré tétel mellett ülés, ha a vám és kereskedelemügyi bizottság jelentését beadná, vagy valamely más sürgős tárgynak előterjesztése végett szükséges volna az ülést egybehívni.

Az ülés erre 1/4 órára felfüggesztetik.

A szünet után jegyző a következő eredményt hirdeti ki:

A vám- és kereskedelemügyi bizottság tagjaiul megválasztattak:

Apponyi Albert gr., Baross Gábor, Bethlen Andor gr., Éles Henrik, Györzy Endre, Horváth Péter, Korizmits László, Mocsáry Lajos, Nagy Gábor, Póchy Manó gr., Probstner Arthur, Simonyi Ernő, Simonyi Lajos b., Tóth Vilmos, Tisza László.

Ezzel az ülés 1/4 órákor véget ért.

A bizottság az ülés után azonnal megalkult. Elnökül Póchy Manó gr., jegyzőül Baross Gábort választotta.

A bizottság első érdemleges ülését holnap d. e. 10 órákor tartja.

Pénzügyi eredmények.

A múlt év utolsó negyedéről elkészült a központi számvérőség kimutatása, mely államháztartásunk tényleges bevételeit és kiadásait tünteti fel. Az eredmények nem mondhatók ugyan fényeseknek, a mennyiben a díreket adók 1.8 millióval, a jogilletékek 549 ezer, az államerdők 381 ezer, az államvasutak 1.1 millió frrtal kevesebbet jövedelmeztek, mint az előző év hasonló negyedében, sőt a bevétel összeredménye az 1877. év utolsó negyedéhez viszonyítva, 3 millió frrtal kedvezőtlenebb volt. De viszont a kiadásoknál is igen jelentékeny megtakarítások történtek, úgy hogy végeredmény gyanánt 3.6 millió frrtal kisebb összegre rúgnak az 1878. évi kiadások, mint az 1877-ikiek, s így a bevételeknél történt csökkenés nemcsak helyre van ütve, de még egy félmillió frrta menő mérlegjavulást is constatálhatunk 1877. utolsó negyedéhez viszonyítva. Az összes bevételek a f. év utolsó negyedében 64.979.996 frrtal tettek, az összes kiadások 49.115.996 frrtal. A bevétel a kiadások tehát 15.863.554 frrtal haladta meg, úgy hogy az év három első negyedében volt deficit 15.8 millió frrtal csökkentve lett s így ez nem igen fogja meghaladni az 1877-iki deficitet.

Ha a bevételeket és kiadásokat részletezzük, arra a meggyőződésre fogunk jutni, hogy államháztartásunk helyzete a díreket jelentékeny csökkenése dacára sem romlott, mert ellensúlyozza azt a fogyasztási adók 1.2 millió frrta menő emelkedése s a dohány jövedelmének 349 ezer frrtal nagyobb eredménye, valamint az államjóságoknál mutatkozó 180 ezer frrtal meghaladó bevételi váulás. Utóbbi időben általánosan tapasztalhatni, hogy a bevételek strűbben és bővebben folynak be, mint az előző hónapokban. Na gyon feltűnő ez az évnegyed 15 millió frrnyi feleslegén, de vizagsul legyen mondvá, a bevételi gyarapodás még egyre tart.

A kiadásokra visszatérve, nagyban és, egészben véve, kevés pontban térnek azok el a megelőző év utolsó negyedétől. Főleg tendó meg, hogy a központi kiadások kevesebb volt 224 ezer forinttal, az államadossági járulék 420 ezer forinttal, a szőlőválsági kiadás 123 ezer frrtal; továbbá elmaradt az I. kib. kincstári utalványok 1.186.246 frrta menő félvi kamata, a vasuti kamatgarantitokra is 306 ezer frrtal kevesebb adatott ki; megtakarítás történt Horvát-Szlavonország beligazgatási szükségleténél 131 ezer forint erejéig s a közmunka-minisztériumnál 794 ezer, a közoktatásnál 255 frrtal kevesebb volt a kiadás tavaly, mint harmadéve. Ellenben kedvezőtlenebb eredményt látunk 1877-

hez viszonyítva az 1878. évi előleg kamatjával 583.465 frrtal, ez egészen új tétel; továbbá a bányászati és pénzüverésnél 841.899 frrtal, az átmeneti kiadásoknál 290.766 frrtal, a postánál 115.000 frrtal s a honvédelmi minisztériumnál 114 ezer frrtal.

Novibazárt meg akarja erősíteni a porta. Mint a Pol. Corr. értesül Novibazárból jan. 10-éről, ez eszmét még a szerb-török háború kitörése előtt megpendítették. Mehemed Ali pasa hosszabb ideig tanulmányozta e kérdést, és részletes jelentést terjesztett róla a porta elé. Konstantinápolyban azonban még nem értek rá a kérdéssel komolyan foglalkozni, és későbbben, midőn Zach tábornok a Jávör mellett táborozott, ideiglenes földsáncokat hánytat Novibazár körül és 1876. évben 6 sima és 2 vontatású ágyúval fegyverezték föl. Azóta nem volt szó a város erősítéséről. Két három hete azonban ismét előtérbe lépett ez a kérdés. Nehány napja a konstantinápolyi tábornok több gnie-tisztje érkezett ide a legszigorubb incognitóban, a kik a sereg megtekintésével és méréssekkel igen sokat foglalkoztak. Az értesült körök tudni vélik, hogy a konstantinápolyi illetékes körök megerősített helyélyt akarják teni Novibazár. A pénzügyi nyomorúság dacára nagy összeget hajlandók e célra áldozni. Az eddigi sáncokat megakarják szaporítani és Novibazárt megerősített táborrá alakítani át. Hírlik, hogy az itteni 14 ágyúból álló tüzérségi anyagot legközelebb jelentékeny megszorítások Tofanéból. Továbbá a helyőrség erősítésére 5 zászlóaljat küldenek Szalonikiból és Mitroviczból, továbbá két escadron lovaságot és 800 tüzért. Szjeniczből, a hol nagy löszerraktár van, löszert hoznak ide. A jövőendő Novibazár erőd-parancsnokává Mustafa daudár tábornok van kijelölve.

A berlini szerződés a birod. tanácsban.

Bécs, jan. 21. Az osztrák birodalmi tanács mai ülésében folytatták a berlini szerződés fölötti vitát. Az első szónok Monti panaszkodik a tulnyomó magyar befolyásról a külügyi politikára. Azt mondja, hogy a san stefano szerződés egy nagy független Bulgária teremése ála többet használt volna Ausztra-Magyarország érdekeinek, mint a berlini szerződés, mely kis, Oroszország által igazgatott Bulgáriát hozott létre. Szónok egyelőre ellenzi Bosznia okkupációját és annexióját, mert a szlovák Ausztria-Magyarországban el vannak nyomva. Hazafias okokból azonban a többség indítványa mellett szavaz.

Weiss Starkenfels beszédének bevezetéseül Lucian „Hogy készül a történelem” című munkájának bevezetéséből Diogenesről mond el egy történetet. Athen esztróna idejéből. Aztán áttér a berlini szerződésre.

Az államszerződéseket — mondja szónok — ó felseje köti. „Azon kereskedelmi szerződésnek érvényességére, melyek a birodalmat vagy annak egy részét terhelik, vagy egyes polgárokat köteleznek, szükséges a birodalmi tanács beleegyezése.” Így rendeli ezt a kormány- és végrehajtási hatalomról szóló törvény 6. cikke.

E szerint jögnakban áll valamely szerződést elfogadni vagy visszautasítani; visszautasítani, azaz megsemmisíteni az egész

egyezményt, melyet az osztrák meghatalmazottak nemzetközi gyakorlat szerint kötöttek, azaz megtagadni az aláírást, mely az ilyen egyezmények szentesítési, azaz kijelentési, hogy velünk a nemzetközi érintkezés nehéz vagy lehetetlen, azaz magát Európán kívül helyezni.

Az elmett törvény b. cikkét előbb szűrő-szóra átszerkeszteni kellene, hogy egyáltalában érteke legyen. Erre nézve az én véleményem a következő: Angliában az ilyen szerződések érvényére nem szükséges a parlament jóváhagyása. Ez csak az ellenőrzést gyakorolja, még pedig némely zajos ellenőrzés dacára igen mértékes ellenőrzést; és vannak emberek, kik azt állítják, hogy Anglia ezáltal jobban óvta meg hatalmát kifelé, mint mindenféle papíros elvek által. Ez a 6. cikk csak arra van csinálva, hogy a kormány ki és befelé zavarokat okozzon. Különben úgy tetszik nekem, hogy irtóznak e törvényt alkalmazni, mert az a szerződéses kötelestéget kifelé megoldhatlan ellenében hozza a törvényhozás prágógiáival. E cikket meg kell változtatni. Mert én azt hiszem, hogy becsületbeli dolog a nemzetközi szerződések kötelező erejét pártviszályok által a parlamenten belül nem tenni kérdésessé. Nagy nemzetek a solidaritási elvét kifelé mindig előnyükre óvták meg.

Szónok beszédének további folyamában tagadja a reichsrath illetékességét ez ügyben. A berlini szerződés tulajdonképen nem szerződés, hanem egy congressusi okmány. Az ellenzék szándéka csak az volt, hogy Andrásy grófnak a reichsrathban veregetést készítsen, a mi a delegációban lehetetlen volt. Az Andrásy gróf politikája elleni támadások csak esztről-esztré való kritika. Andrásy keleti politikáját egészen és nagyban a miniszter hivatalba lépése ideje óta kell megítélni. Miként parlamenti, úgy nemzetközi illem is van. A delegációban Európa szemeláttára hallatlan kérdések és támadások intéztettek a külügyminiszter ellen. Az okkupáció népszerű, azt megmutatta a választók ezredek rendkívüli lelkes fogadtatása. A népek van érzéke az államsal beszületetést. Dunajerszky javaslata mellett szavaz.

Plener, Herbst kisebbségi indítványa ellen fordul és azt mondja: Andrásy grófnak kellett volna Bosznia és Hercegovinát Ausztria-Magyarország hatalmi sphaerájába bekebelezni, legfőkébb az rovándó meg, hogy ezt tette már 1876-ban. Az okkupációra az annexiónak kell következnie, minden más politika elhízott volna. Bosznia és Hercegovina nem oly passzívok, mint azt rendszeren állítják, a nélkül, hogy bebizonyítanak. Szónok polemizál Walterskirchen ellen, ki Hadisi Lojót Hofer Andrással hasonlított össze. (Tetszés.)

Itt a vita megszakított.

Az orosz közigazgatás Kelet-Ruméliában.

Ismételt eszmefutás az utóbbi napokban mindig újabb fölmerült a hír, hogy a szentpétervári kormány meg akarja hosszabbítani az orosz közigazgatás működését Kelet-Ruméliában s ez ügyben tett indítványait Andrásy gróf pártolja. Most ismét a „P. L.”-nak írjak Bécsből erre vonatkozólag a következő czáfólo sorokat:

„Nemcsak az nem igaz, hogy Andrásy gróf egy ilyenfajta orosz kérelemnek kedvezne, hanem az is valótlán, hogy Oroszország az utóbbi időben, s főképp a kelet-ruméliai bizottság mandatumának meghosszabbításával

összefüggésben ily kérelmet egyáltalán intézett volna Andrásy grófnak.

A legutóbbi ilyenü orosz puhatolozások — nem voltak egyenes javaslatok vagy óhajok, csupán puhatolozások — a múlt év november havának közepén történtek, azaz időben, mikor Suvaloff gróf a czár küllő megbízásából Londonba és Budapestre utazott. Bár a közvélemény akkoriban nem teljesen tisztában a gróf küldetésének tulajdonképeni célja iránt, de arról mégis helyesen volt értesítve, hogy az orosz államfőnek nem sikerült, akár az osztrák-magyar kormányt, akár a londoni kabinetet a szentpétervári kormány eszméinek megnyerni.

Ausztria-Magyarországon már előre teljes lehetetlennek látszott ez, mert kevés nap pal azelőtt a berlini szerződés mindenoldalú keresztülvitele a trónról a monarchia politikakép proklamáltatott. Mióta Suvaloff Budapestben és Londonban szerzett tapasztalatairól tudósította a szentpétervári kabinetet, azóta ez oldalról semmi javaslat semmi óhaj nem nyilvánítottat az okkupáció határidejének meghosszabbítására s ezt a tárgyat annyira a berlini szerződés értelmében elintézendőnek vélik, hogy ezóta diplomáciailag többé szóba sem került.

Epen jókor jelenik meg a „Nord” egy kommunikéje, melyben az van mondvá, hogy a czár nem kívánja a szerződésesszerű határidőn túl csapatait Törökországban tartani. A „Nord” nem mond ugyan mindig igazat, csak azt mondja, a miről Szentpétervártól óhajozt, hogy másutt elhagyják. Így tekintve a dolgot, a „Nord” szavai nem érdektelenek, mert bizonyosan nem irhatna ily, ha Oroszország e pillanatban egy okkupáció meghosszabbítására vonatkozó javaslattal lépet volna fel.

Bölcs tanács Bukarestből román politársainknak.

A bukaresti „Timpul” szintén közli a „St. Petersburgski Viedomosti” orosz lapnak a románokhoz intézett fölhívását s aztán folytatja:

Meg vagyunk győződve, hogy minden érzésű román, midőn az orosz lapban fölöttök olvassa, türelmetlenül fogja önmagától kérdeni: hát mi jogosíthatja fel az oroszokat, hogy ily gyanúsító jasslattal álljanak elénk? Nem szenved kétséget, hogy a mi liberálisaink valamikor csakugyan partidtak Erdély elfoglalása tervével; de ma tudja már az egész világ, hogy mi vala e parádé célja, s már maga Bratianu János is sem viseli magát úgy, mint a jövőendő Dácia képviselője. Az orosz lapban szemlét eresztett eszmék semmi viszhangra sem találnak Romániában s nincs országunkban párt, mely elég boldog volna programjába bevenni azon „nemzeti problémát”, melyről ily szövetségeseink annyit állozzanak.

Különösen a conservatív párt mindekor szembe fog szállani minden ily tendenciával, mely nagy eszmék ürügye alatt kókára tenné a román állam létezését. Ezen századokon át küzdöttök apának, nagy- és apának, hogy megőrizzék a románok e házját és nem fogjuk megengedni senkinek, hogy e százados munka gyümölcsét játék tárggyá tegye holmi illúziókról, melyek ha érvényt nyernének is, semmi garantíájával sem bírnának az állandóságnak. Hát adunk az Istennek, hogy elérjettünk oda, a hol vagyunk annyi szerencsétlenség után, s ismét teltlen is hátat fogunk adni a mindentörőnek

„Longmann kellemes hírrel lepett meg. Ő s társai usznak a pénzben... abban egyeztünk meg, hogy a jövő héten 20,000 font sterlinget tesznek le részemre a Williamok bankjába. Minő összeg egy könyv egyetlen kiadásából!” „Angolhon története” ezen idő óta évről-évre új kiadásban jelenik meg, úgy, hogy magán a brit szigeten 140,000 példányban kering a közönség kezei között.

Macaulay azonban a múltán kiérdemelt anyagi jutalmán kívül másnemű kitüntetésekben is részesült: az oxfordi egyetem számára a jogtudori címet ajándékozta, az edinburghi Philosophical Institution öt elnökévé választotta; az utrechti, müncheni és turini egyetem, továbbá Guizot ajánlatára az Institute de France öt tagjai közé választotta; IV. Vilmos, porosz király öt a királyi akademia ajánlatára a pour le merite rend lovagjai közé sorozta, és Angolhon királyneja Palmerston ajánlata folytán öt Baron Macaulay of Rothley czimen a Lordok és Peerek sorába emelte. Így tehát a világ által nyújtott legnagyobb javakban, a miket ritkán szokott együttesen osztani: a cím, gazdagság és dicsőség előnyeiben részesült. Peerré emelése után egy hónappal ezt jegezte naplójába: „Egyetemes örömműjóság fogadta emelkedésemet, igazán boldognak érzem magamat, midőn látom, hogy ennyire jó nevem van a közönség előtt.” Ez alkalommal szinte érezzük, hogy itt nem ama zajos diadalok egyikéről van szó, a melyek még sirjáig sem kísérik el a diadal hőst; hanem már Macaulay kortársai is érezték, hogy ő egy új remekművel gazdagította irodalmukat.

(Vége köv.)

A kolosvári orvos-természettudományi társulat

(1878. decz. 13-án tartott 7-dik orvosi szakülése.)

(Vége.)

Az alsó vesekapu egészen mell felé van irányozva s egy barázdát bocsát felfelé, mely

a felső kapuig terjed és a lefutó bal uretert befogadja. Ezen barázdába kis útér is hatol be; egy másik barázdá az alsó kapu alsó szegletéből befelé tart s itt egy valamivel nagyobb úter találattott mind kettő a hasi függérből ered a kissé jobbra és felfelé húzódtott alsó fodor úter felett. Az alsó kapuból kijövő nagy vezeték ama utóbb említett barázdába egyenesen befelé ezental alá felé és jobbra fut, a végébe mögött az előfok magasságán a gerincoszloppal kereszteződik, majd a jobb közös csip útér és köldök útér beloldalán le és előre halad a holvay útér eredéséig, hol a amazt elhagya és rendes módon a halyagba nyilik.

Hogy a bemutatott esetekben két összeolvadt vesével van dolgunk, rendszerint azonnal constatálható azon körülményből, hogy legalább két húgyvezeték találattik, melyek lefolyás és beszájadzás szerint, mint jobb és baloldali könnyven felismerhető. De ismertet, hogy rendes alakú vesék mellett is nem ritkán eltérések fordulnak elő a húgyvezetéknek lefutásában és megtörténik, hogy vese összenövésénél és a két ureter közel egymáshoz, vagy egymás felett a halyagban szájadzik, hogy a két ureter összenő vagy egyik közülök elcsukódik is összetöppörödik, s ha egyszersmind a két vesetetele összenövése semmi határ által nincs megjelölve és a lepeny- vagy henger vese igen kicsiny akkor az összenőtt vese hibásan egyesnek vétethetik és csak különösen kedvező körülmények fogják a vizsgálat a helyes kórimáre vezetni. Erre nézve felhozza Foerster esetét (Virchow Archiv 13-ik köt. 275 lap, — és Foerster Missbildungen 12 tábla 28 ábra), mikor halva szült fiuban a bal vese hiányzott, a valamivel nagyobb jobb vese alakja rendes vesének megfelelő, összeolvadásnak semmi nyomát sem mutatva. A baléle eredő kitágult húgyvezeték azonban a végébe mögött balra futott és ott fakadt a halyagba, hol a bal ureter nyilni szokott, — jobboldali húgyvezetéknek nyoma sem volt. Foerster az esetet úgy magyarázta, hogy a bal vese eredeti hiányánál az egymás mellett fekvő két húgyvezeték összenőtt és csak a jobb ureter felső és a bal alsó része maradt meg. Klebs e magyarázatot visszautasítva, azt veszi fel, hogy a jobb vese eredeti hiánya és a bal vese ve-

se vele született helyzet változása van jelen. Előadó az utóbbi magyarázatot is tévesnek tartja, miután a leírás és rajz szerint az egyes jobb vese a rendes helyen fekszik, holott az áthelyezett vesék kivétel nélkül súlyedést mutatnak s azon vélelményben van, hogy ez összenőtt henger-vese volt, mely eredetileg két ureterrel bírt, melyek közül a jobb az első magzatkorban eltöppörödt és elenyészett.

Az összenőtt vesék sulya s térfogata a leírt három eset egyikében sem éri el két külön fejlődött vesének nagyságát, hanem sokkal kisebb, és pedig annyival inkább, minél szorosabb az összenövés, — teljes analogia az azon törvénnyel, melyet Rauber (Theorie der excessiven Monstra-Virchow Archiv 74. k. 96—100 l.) a kettős torzokra nézve constatált. Így tehát a vese összenövés nemcsak látszólag, hanem lényegileg is képzési hiányok sorába tartozik.

Az egyes vese második alakját illetőleg előadó 28 éves asszony veséjét mutatja be. A balvase a rendes helyen fekszik, bab alakú, nagy (15.3 cm. h. 5.3 cm. sz. 3.5 cm. v., térfogata: 185 köb. cm.), rendes húgyvezetékkel és vérérdényekkel bírt. A jobb vese látszólag teljesen hiányzik, de pontos vizsgálattal az utolsó agyék-csigolya és az előfok jobboldalán hájba burkolt, pettyhűdt mirigy-szerű képlet találattott, mely 4 cm. hosszú, 1—2 cm. széles és 0.2—0.3 cm. vastag, szivós börtapintu, halvány veresess szürke, egyenetlen sima felületű; — metszlapján rostos szövetben fehérés sárga csíkokat és pontokat s vörös szemcséket látni. Vastagabb és egyesek külső széléhez egy milliméter vastag, 4 cm. hosszú útérke fut, mely a jobb közös csipűtér belfelületén ered; — domboru keskeny b-ló szélén és felső felületén összesen 5 egészen apró vizsér ered, melyek a medence ürbe haladva a belső csipviszserbe is ágaiba fakadnak. Vese-medence húgyvezeték egészen hiányzik s a halyagban jobb ureter nyilásának nyoma sem látható. Görccsi vizsgálatnál a rostos szövetben egyes szemcsés sejtekket telt, kanyarulatos mirigy csatornákat, feltűnő vastag falzatú vérérdényeket és győren elszórt edénycsomókat, (vegegomyt) találni tömeges kötszövettel körül-

növe. E képlet kétség kívül jobboldali vesének felel meg, mely magzat korban ismeretlen okból elsorvad még mielőtt a rendes helyre felszállott volna.

Az egyes vese tiszta esetére nézve előadó középkorú férfitől származó balvesét mutat be. A vese igen nagy (13.4 cm. hosszú 6.3 cm. széles, 5 cm. vastag, 250 cm. térfogattal), durva szövégű, tiszta és sima bab alakja az összeolvadás nyomát sem mutatja és kissé vastag húgyvezetékek szabályszerű bal ureternek megfelel. A másik húgyvezetéknek, a jobb vesének durványát sem lehetett látni. Előadó az ilyen eseteket a ritkaságokhoz számítja, de még ezeknél is a felemlített esethez égek tekintetbe vételével annak lehetőségét nem zárja ki, hogy egyik húgyvezeték összetöppöröddés és elenyészésével járó henger-vesének vehetők vagy oly egyes vesének, hol a másik vesetetele és húgyvezeték igen korai magzat életben tökre ment és idők folytán nyom nélkül eltűnt. Így pl. Meschede esetében (Virchow Arch. 33 k. 54 l.) melyben balvase teljesen hiányzott, a halyag baloldalán redős nyákhártya mélyedés volt, melynek megfelelőleg a batos hólyagfal külfelületén sok apró gurdélyiylal ellátott, egyébként teljesen zárt tojás nagyságu tömlő volt, melynek felső végétől üres köteg indult felfelé; utóbbi majdnem a balvase tájaja felhaladva a hashártya alatti kötszövetben vakon végződött.

A vesék veleszületett helyzetváltozására vonatkozólag előadó felemlíti, hogy nemcsak összenőtt és egyes vesék, hanem jól fejlődött kettős vesék is rendellenes helyzetben találattak. Eltekintve azon felelt gyakori esetet midőn a vese kapu előre néz nem, ritkán előfordul, hogy egyik vagy a másik vese, vagy mindkettő mélyebben a gerincoszlop mellett fekszik, vagy akár a kis medenczében, mikor is a húgyvezeték ennek megfelelőleg rövid-bb és a vérérdények rendellenes módon a legközelebbi nagy edényből erednek. Erre nézve 28 éves nő hullájában talált veséket mutat be.

A jobb vese a rendes helyen fekszik szabályos alakú, vérérdény, húgyvezetékek rendesek; a bal vese az előfokon hátrántul fekszik, rendetlen lebenyes, köldöke s kissé tágult medencéje mellfelé van irányozva, 9.5 cm.

hosszu 7.5 cm. 4.5 vastag 122 cm. térfogati (a jobb 173 cm.), — húgyvezetéke 15 cm. hosszú míg a jobb 22 cm. — Kétféltére van, nagyobb a függő mellő felületén ered 2.5 cm. széles alsó fodor útér alatt, balra is lefele futva a vese bal szélének felső részén levő mély árkokba jut, melynek mentén a mellfelületen lévő kapuba ér; a kisebb útér a jobb közös csipűtérből ered, közvetlen a függő csip-lasa alatt és jobbra és alá fele futva a vese jobb szélének felső részében kezdődő, mely barázdában halad a vese kapu jobb részébe. A két barázdá által a vese mellfelületén nyílt lebeny különítették el, minek folytán a vizsamaradt veresess mellőlül tekintve úgy néz ki mint kisebbsztrú patkó vese, melynek összekötő alsó részén a húgyvezeték halad le. Vizsször az útereket kísérik, a jobboldali az ürös vizér kezdetébe ömlik, a baloldali pedig a felette tág felpáratlan vizsérbe, mely rendellenes ág által a bal csipviszserrel áll összeköttetésben és a belső szemérem vimeret, valamint a rendes helyen fekvő bal mellék vese visszerét is elfogadja.

A vesék veleszületett rendellenes fekvésinél a mellévesék mindig helyt maradtak s előadó ismételtén meggyőződött arról, hogy egyoldali vese hiányánál, illetőleg egyik vese alant fekvésénél a hasonoldali mellévese párhányal nagyobb volt, a mint azt már Cruveilhier találta. Előadó a fokozott növekedést ellennyomás csekélyebb voltának tulajdonítja.

Végre felemlíti, hogy a vese veleszületett helyzet változásai a legtöbb esetben esetleges bonczanti leletek s orvosságkórúti jelentőséggel csak annyiban bírnak, a mennyiben a rendellenes helyen fekvő vese dagadt felcserélhető, vagy a medence szűkülését miatt a szűlést nehezíti, vagy a szűlés alatt rég gyakorolt tartós nyomás miatt meglobosodik, a mint ezt Cruveilhier egy esetben észlelte (Traité d'anomie path. gener. t. I. 723). A bemutatott példányok mind csak esetleges leletekként találattak.

a bennünket környező nagy veszedelmek
gött meltoan fenntarthatjuk magunkat s itt
részteli Keleten román életet alapíthatunk
fejlesztéshetünk.

Mély fájdalommal tekintünk azon ba-
rányaink, melyekkel kárpátokon-tuli testvéreink
zenek; nem adhatunk azonban nekik se-
lyt s nincs is helyén, hogy adjunk. Ezt ö-
klyt is nagyon jól tudják s így megelé-
gesel kell constataúnunk, hogy elbátortala-
dásukkal soha sem mentek annyira, hogy
velnem kívül hagyták volna a román ál-
n érdekeit, melyek minden románának érde-
i. Minden körülmény között élénk és va-
li bizonyítékát adták a román állam iránti
eretetlenség, de viszonzásuké soha sem kér-
kzt, miúgy sem adhatott volna. Nem két-
dünk, hogy jövőre is követendik e poli-
tát, mint okosak és olyat, mely meg-
legly a mi érdekeinknek, mint az ő álla-
knak is a Habsburgok birodalmában. Ad-
g, míg a pesti politikuskok különbö-
tűb akadályokat gördítenek (?) természetes
lődésük útjába, részt vehetnek a mi in-
lectualis munkálkodásunkban és gyönyör-
kedhetnek a mi munkánk gyümölcseiben:
nyilván minden, mit nekik adhatunk.

HIRHARANG.

Kolozsvárt, 1879. jan. 23.

— **A városi bizottság** pénteken, ja-
nár 24-én s esetleg a következő napon min-
kor d. u. 3 órákor a városbáz községi ter-
ben közgyűlést tart, melynek tárgyai: 1.)
fentestített törvények bejelentése. 2.)
csász. és apostoli királyi felsége s csár-
né és királyné ő felsége legmagasabb
tybekelesök 25 éves emlékének megünne-
pére teendő előintézkedések, bizottság ki-
lődésével. 3.) Báro Kemény Gábor, földmí-
lős, ipar- és kereskedelemügyi m. kir. m. l-
szter ur beköszöntő körirata. 4.) Számve-
zők és keblis számvéző jelentéseik, mult
178. évi működésükről. 5.) A számvölgyi
spálya létesítése ügyében polgármester elő-
rjesztése. 6.) Az osztrák-magyar bank egy-
kájának Kolozsvárt felállítását iránt inté-
ndő folyományok. 7.) Szabályrendeletek
egállítása: a) a fegyelmi pénzbírságok hová-
rdításáról; b) a városi árvaszek számará, a
877. XX. (gyámügyi és gondnoksági) tör-
vények értelmében. 8.) Számvevőszék je-
ntése: a) Bágyi Mihály levéltárnok 873—
877. b) Zicha Ferencz dolgozóházi, 1877 és
a házi pénztár 1877. évi számadásainak
elutóvizsgálata. 9.) Sajtóbiróság esküdt
istornának egybeállítására két 3—3 tagu
ldótságot megválasztása. 10.) A levéltárnok
elsőbbleg jóváhagyott nyugalmazása folytán
a levéltárnoknak főispáni kinevezése. 11.)
a kincstári italmérsi jognak a fellegvárban
a város palinakarosmárlási jogához továbbra
bérletése. 12.) Az iparos ifjúsági kör tüzifa-
li segélykérese.

— **Az aradi színtársulatnak** há-
rom havi működéséről érdekes adatok álla-
nak előttünk a színtűgy-gyámoltó-egylet igaz-
gatóságának jelentéséből. Miután lapunk tere
nem engedi az egész jelentés közlését, mely
különböen is olvasóinknak nem érdeklő részle-
tekre is kiterjed, átvesszük abból az érde-
kebb számok csoportozatokat. A jelentés töb-
lek között így szól: 1878 október 3-án
kezdtek előadásaink sorozatát, s 1879 ujévig,
tehát nem egészen három hónap alatt ren-
dezett 80 előadást — és pedig: 42 különféle
dramafajta mű 45 előadásban, 11 különféle
opera 14 előadásban és 12 különféle operet-
te 22 előadásban. Dráma ismételtetett kettő,
opera 3, és operette 5. — Ez képezi ügyünk
művészi részét, mely a társulat működésére
vonatkozik, és kimutatja, hogy 63 különféle
mű mű töltött be 80 előadást. A mi ezen
előadások anyagi eredményét illeti, követke-
zőkben foglaljuk össze: Harmincz drámai faju
előadásra az összes pénztári bruttó-bevétel
volt 3763 frt 43 kr., 14 népszínműre 3409
frt 30 kr., 22 operettre 6010 frt 60 kr., 14
operára 2508 frt 30 kr., tehát a 80 előadás
bevétele kivül pénztári bevétele kitévő ösz-
szeg 15,619 frt, 20 kr. Ebből egyre-másra,
egy-egy előadásra esik 196 frt 14 kr., és pe-
dig egy-egy drámai előadásra 125 frt 43 kr.,
egy-egy népszínműre 243 frt 48 kr., egy-egy ope-
rára 179 frt 9 kr., egy-egy operettre 273 frt 21
kr. Ezen számok kimutatása szerint, leg több-
bet jövedelmezett az operette, utána következ-
ik a népszínmű, — mivel ez utóbbi válfaj ünne-
p és vasárnapok alkalmával kerül előadásra. — A bevétel
majnos, legutolsónak tölük ki a dráma. Az
ujévig lejátszott előadásokra eső idény-
és házi bérleti összeg kiteszen 8013 frt 00 kr.
Kivül bevételek címén befolyt 1651 frt 30
kr. Tehát 3 h alatt ujévig rendezett 80
előadás összesen bruttó-bevétele kiteszen
23,355 frt 50 krajczár, mely összeg mintegy
87 ezer nézőről lett bevételezve. Fizetetlen
részleg követelése van még az egyletnek
1878 részleg-tulajdonosai 870 frt. Ezzel
szemben e három hónap kiadása követel-
éséből áll: A színház összes személyze-
tének és színházi titkárnak 3 havi fi-
zetésére kiadott 14,851 forint 30 krajczár.
80 előadás rendes napiköltsége 4041 forint
5 kr., esik egyre-másra egy-egy előadásra 50
frt 51 és 1/2 krajczár. 4 jutalmazottnak osz-
tálványt juttatott 788 frt 25 kr. Az összes
személyzet i. e. utazási, levelezési és szervez-
kedési összes kiadásokra 755 frt 7 kr. Beru-
házási szerzőmunkákra kiadott 1126 frt 36
kr. Ezen felsorolt kiadások összege kiteszen
21 ezer 362 frt 6 kr. A bevételből levon-
ván ezen kiadásokat, felmutat a kassza e
három hónap alatt 1993 frt 46 kr. többletet
és a még künnlevő szelvénykövetelésben 870
frt. Hogy jelentésünk számai most csak
önny többletet tüntetnek ki, holott a decz.
12-én tartott választmányi ülésben az egylet
nyelvénye által 4488 frt 81 kr. mutattatott

ki, — az nem bevételi csökkenésnek, de an-
nak tulajdonítható, hogy az idény III. rész
bérlet befizetése az ujév utáni számadásba
van felvéve, noha ujév előtt járt le. A tava-
lyi beruházásból fennmaradt függő adósságok
törlesztésére fizetett 1154 frt 91 krajczár.
Részleg-szelvény befolyt, tehát alapítke tar-
tozásból törlesztetett 3278 frt 90 kr. És
miután minden beszerzés készpénzen esz-
köztetett, semminemű újabb adósság az egy-
letre nem terhült. Ezek után mindent egybe-
foglalva, a tavalyi színdény után a beru-
házásokból fennmaradt 6175 frt 51 kr. összes
adósság a lefolyt három hó alatt apasztott
1154 frt 91 krajczár. Beruházásokra, tehát az
egylet vagyonának szaporítására 1126 frt 36
kr. költött, s befolyván 2278 frt 90 kr. áru
szelvény, a tavalyival összesen 8106 frt 20
krajczár apasztott az eredetileg aláírt és be-
fizetett részleg-tőke. Ha mindezeket összege-
lalja és mint eredményt tüzetesen megviz-
sgálja az egylet, ha a sikertől nem is lesz el-
ragadtatva, — de a viszonyokra való tekin-
tettel, mindenesetre meg lehet elégedve, mert
ez az általa kitűzött, a színdéző fenntartási
céljának eddig teljesen megfelelt. — Ennyi
az, a mit a jelentésből közölünk. Mindenesre
örvendetes dolog, hogy 3 hónap alatt az
igazgatóság némi pénztár maradványra is rá
tud mutatni, de még örvedetesebb lesz, ha
ezt a maradékot a következő négy hónap
nem fogja felemészteni, hanem legalább is
megkésztetési Nagy ideje volna, hogy a ma-
gyar színdézők a vidéken egy kis lendületet
nyerjen. Az aradi színtársulat mindenesetre
megérdemli a pártfogást, mert jól szervezett
és a legbiztosabb tagokat számítja.

— **Ezer forint subventiót** szá-
vazott meg Szeged városa az ott működő
színtársulat részére. Bizony nem nagyere-
lőtte meg magát Szeged városa, melynek pol-
gársága vagyonos, értelmisége szép számmal
van, népességre nézve pedig a főváros után
talán mindjárt a harmadik helyen áll az or-
szágban.

— **K. Papp Miklósnak** az „Ördög
bibliája” című népdramájában, mely holnap
adatik a népszínházban először, mint bud-
pesti lapokban olvassuk, a két főszerepet Rá-
kosi Szidi és Eöri játsszák. Az énekes sze-
repek Vidor és Komáromi Mariska kezeiben
vannak.

— **A számvölgyi vasut** részvé-
nyesei biztosítása érdekében kibocsátott szer-
ződések szövegének végtételenben érintett te-
lekönnyvi biztosítás némelyek által aként ér-
telmeztetvén, hogy e szerződések aláírója el-
len nyomában a telekkönnyvi biztosítás eszkö-
zöltetni fog, ezen félreértés elenyészítése s
érdeklődő ügybarátaink tájékoztatása céljából
kötelességünknek ismerjük az említett
szerződések aláírásának joghatályáról véle-
ményünket tudomásra hozni. Az említett szer-
ződések csak azon esetre kötelezők az elfo-
gadóra nézve, ha elegendő számú részvényre
gyűl be aláírás és ha a részvénytársulat meg-
alakul; e szerződés elfogadja arra vállalko-
telezetiséget, hogy a részvénytársaságnak a
szerződésben meghatározott mennyiségű rész-
vényvel részvényes lesz a szerződés aláí-
rása által, tehát azon esetre, ha a részvény-
társaság meg nem alakul, az aláíró semmin-
emű költekezésnek vagy fizetésnek nem te-
szik ki magát. Három, négy hó múlva — ha
a jelen szerződések aláírásai kellő reményre
jogosítanak — a részvényaláírók fognak esz-
közöltetni, s ekkor lesz köteles minden aláí-
ró az aláírt részvény névértékének 10% át
készpénzzel kifizetni s csak a részvénytársasá-
ság megalakulása esetén lesznek a további
törlesztések befizetendőek, s e tekintetben is
a részvényesek azon kedvezményről vannak
biztosítva, hogy a ki hátralekös részletet
akár készpénzben, akár küldöttsegűnk által
elfogadott építési anyagban avagy kisajátítás
alá eső ingatlanul esedékesége előtt befizeti,
befizetett tőkéje után azon időre, a mennyi-
vel előbb fizetett, 8% kamatot élvez. Azon
esetre is, ha nem sikerülne a vasutépítési
engedélyt kinyerői, avagy az engedélykömá-
ny a magas törvényhozó testülettől el nem fo-
gadtatnák, a részvényesek minden kötele-
zettsége megszűnik. Ezen vállalat csak a
részvényesek hazatias hozzájárulásával és ta-
karékos kezelés mellett lévén létesíthető —
távol áll az alapító céljától, hogy az előle-
ges szerződések biztosításával és telekkönny-
vezésével ezeket költsön, de azon esetre,
ha a részvénytársaság megalakul, a társaság
érdeke, és a kitűzött cél elérhetése meg-
fogja kívánni, hogy minden részvényes telje-
sítse kötelességét, és az ellen, ki köteles fi-
zetéseit nem fogja annak idején teljesíteni
— igen is teljesedése fognak vétetni a tá-
rsaság által elrendelendő behajtási és esetleg
biztosítási intézkedések, önkont értetődvén,
hogy minden részvényes csak az általa alá-
írt részvényösszeg erejéig felelős. Hazahas-
tisztalattal a számvölgyi vasut létesítő bi-
zottsága. Deés, 1879 január 16. Báro Bácfy
Dezso, elnök. Vass Imre, titkár. Kovács Sá-
muel, Krémer Sámuel, Muutyán Ágoston,
Placintár Dávid, Gróf Wass Jenő, Voith
Miklós.

— **Joachim Bécsben** két hangver-
senyt adott. Érdekesnek tartjuk fölemlíteni,
hogy mit ír Hanslick, e kettő zenész Joa-
chimról, a hegedű-királyról, Neue Fr.
Pr-ber: „Joachim virtuozitása — írja Hans-
lick — nyomtalanul lelt minden melékes
vonást: az oly tisztán és teljesen felolvad
az előadott műben, hogy a hallgató elfelejt
minden technikai részt és a bíráló nem zive-
sen beszél erről. A nagyság és a nemese-
ség, Joachim játékaának határozott jellemvo-
nása, nem zárja ki sem a leggyöngédebb ér-
zelmet, sem az enyélő vídamságot; de az
előbbeni távol áll az ellágyulástól, az utóbbi
a frivol kaczerástól. Minden zeneköltemény-
nek Joachim megadja a teljes, azt megille-
tő jogot, kifejezi sajátosságait s mégis érez-
hetni, hogy maga a játszó mindenütt hű ma-
radt magához. Ez művészetének megadja a
meggyőző erőt, az igazságot és megbízhatósá-

gát; az ember hisz neki s bizik benne,
a mint jótékát hallja. A féktelen szub-
jektivitás démoni hatalma, a mint ez Paga-
nininél és Lisztnél, oly ittasítólag hatott, az
ő természetétől távol áll. Joachim egyenlő
mélységre pillantatnyira kevésbé igaztatólag, el-
ragadtólag hat; — de hatása tisztább és tar-
tosabb.”

— **Az oroszországi pestisre** vonat-
kozólag bécsi képviselői körökben az a hir
terjedt el, hogy az osztrák északi vasut igaz-
gatójához érkezett távirat szerint Odesz-
sában is előfordult egy ily betegedési
eset. A hir még nincs megerősítve.

— **A diphterisnek** még egy oka.
D. Dittmann, a „Journal für öffentliche Ge-
sundheitspflege” című egészségügyi lap szer-
tője, a Diphteris okát, mely ez esetben vör-
heynyel kapcsolatban lépett fel, oly zöld-
ségelek élvezetében találta, melyek tárgyal-
velutásoson eltelített földben termettek, soly
vizek élvezetében, mely az istállók trá-
gyalevével volt megfertőztetve. És szerinte
a diphteris járvány idején azt minden meg-
romlott ételnek előidőzheti. Igaz, hogy ez
mind csak találgatás, hanem azért jó lesz
mindenre ügyelni. Különböen amint az „Ind.
Blätter” írja, Németországban egy gazdaság-
ban a borjú között valóságos diphteritis járvá-
ny ütött ki, s az elhullott borjúk felbon-
colása által tökéletesen konstatáltatott is,
s minthogy az nemcsak egyik borjúról ra-
gadt el a másikra, hanem a gyógyítást ve-
zető gazdatisztré is átment, e lap a bajnak
az állatokról az emberre való átvitelét tel-
jesen bebizonyítottának mondja.

— **Az unitáriusok** kolozsvári főtá-
nodájában az 1878-9-ik tanév első felében
tartandó közvizsgálatok rendje. Január 23-án
d. e. 8—11 óráig VI. VII. gym. oszt. hit-
tanból. 8—12 óráig 4. elemi oszt. minden tan-
tárgyból. 11—12 óráig VIII. gym. oszt. meny-
nyisegtan földrajzból. d. u. 2—5 óráig IV. V.
gym. oszt. mennyiségtanból. 2—5 óráig 3.
elemi oszt. minden tantárgyból. 24-én d. e.
8—12 óráig VI. VII. VIII. gym. oszt. meny-
nyisegtanból. 8—10 óráig I. II. éves theol.
egyházjogból. 10—12 óráig I. éves theol. hit-
tanból. d. u. 2—5 óráig I. gym. oszt. tan-
tárgyai felől. 2—5 óráig 1. 2. elemi oszt.
minden tantárgyból. 25-én d. e. 8—12 óráig
VI. VII. gym. oszt. magyarnyelvből s a VIII.
gym. oszt. szépészetből. 8—12 óráig I. gym.
oszt. tantárgyai másik felől. d. u. 2—3 ó.
önkéntes tanulók angolnyelvből. 3—5 óráig
I. II. éves theol. angolnyelvből. 2—5 ó.
II. gym. oszt. tantárgyai felől. 26-án va-
sárnap. 27-én d. e. 8—12 óráig VI. VII. VIII.
gym. oszt. természettaniból. 8—12 óráig
II. gym. oszt. tantárgyai másik felől. d. u.
2—5 óráig I. II. éves theol. biblia bevéze-
tésből s a III. éves theol. symb. theológiá-
ból. 2—5 óráig Harmóniából és egyházi ének-
ből osztályonként. 28-án d. e. 8—12 óráig
VI. VII. VIII. gym. oszt. latinnyelvből. 8—12
óráig III. gym. oszt. tantárgyai felől. d. u.
2—5 óráig V. gym. oszt. minden tantárgy-
ból. 8—5 óráig I. III. éves theol. paptanból.
29-én d. e. 8—12 óráig VI. VII. VIII. gym.
oszt. történelemből. 8—12 óráig III. gym.
oszt. tantárgyai másik felől. d. u. 2—5 ó.
VI. VII. VIII. gym. oszt. görögnyelvből. 3—
5 óráig I. II. III. éves theol. bölcseszét-tör-
ténethől. 30-án d. e. 8—10 óráig I. II. éves
theol. egyház-történelemből. 10—12 óráig
VII. VIII. gym. oszt. etikából. 8—12 óráig
IV. gym. oszt. minden tantárgyból. d. u. 2—
5 óráig VI. VII. VIII. gym. oszt. német-
nyelvből. 2—4 óráig önkéntes tanulók orgo-
nából. 31-én d. e. 8—12 óráig magán-ta-
nulók vizsgája. d. u. 2—5 óráig az érdemsor-
ozat elkészítése. Február 1-én d. e. 10 óra-
kor az érdemsorozat felolvasása. — E nyilvá-
nos vizsgálatokra az illető szülőket, gyámokat
s a tanügy iránt érdeklődőket tisztelettel
meghívja az igazgatóság nevében Kovács
János igazgató tanár.

— **Munkácsy** életéből néhány érde-
kes részletet jegyez fel Hevesi Lajos a „P.
Lloyd” mai számában. M. Bécsbe menve, csak-
hamar találkozik Angyal Gyula és Robicsék
Salamon magyar tanulókkal. Ezek megosztot-
ták vele szálakukat s meggették mindent,
hogy Rahl föllege őket tanítványai közé.
Rahl a kérelmet határozottan elutasította.
Munkácsy kétségbeesetten s haragosan mu-
tatott a teremben levő egyik nagy képre,
mondván: „Pedig ilyesmit én is tudtam volna
csinálni.” Rahl meglepetve s szenvedélyes
hang által, megmagyaráztatta magának, mit
akar az idegen ifjú s azzal kísérletet adott
neki feladatot. Egy óra múlva visszatért s
már készen találta a képet: alföldi csárda
csikókkal s kutagással. Rahl alig vetett egy
tekintetet a képre s hatalmas kezét vállára
tevé, csak e pár szót mondá: „Fel van vé-
ve.” E pillanatban meghalt egy asztaloslegény
s egy nagy festő szellett.

— **Beck Károly** magyar születésű
német költő állapota napról-napra rosszabbra
fordul. Az orvosok — mint bécsi lapokban
olvassuk — semmi reményt nem kötnek élet-
ben maradásához. A beteg az utolsó éjéket
álmátalanságban, igen nyugtalanul s tartós ál-
ban töltötte.

— **Miert lett rabló P. A. halápi** rabló-
gyilkosok, különösen a főzinkos Szabó L.,
töredelmesen bevallanak mindent. Állításuk
szerint nem 43, de hatvanal is több rablást
vittek végbe, csak egy délután. Igen érdekes
volt Szabó Lajosnak azon kérdésre adott fe-
lelete, hogy mért adta meg magát oly gyá-
ván? „Feltettem magamban — ugymond —
hogy vagy a katonaságnak, vagy a híres
Barcza csendbiztonság fogom magam meg-
adni; mert ha tudom, hogy nem Barcza az,
ki először rám tette kezét, úgy az rögtön
meghalt volna.” Az előleges kihallgatásnál
igen érdekes részletet beszélt el Szabó L.,
mint mondá, terve volt, hogy egy néhány
száz frtra szert téve, női ruhába öltözve, fé-
lemleltette volna meg a világot. Utját egye-
nesen Erdélynek veszi, a maga előtt, maga

után borzasztó dolgokat mivel vala. — Au-
nak is okát tudja adni, hogy miért veteme-
dett a rabló életre; ő ugyanis, midőn kato-
nának és pedig bakkancsoknak, besorozták,
letérdesve könyögött, hogy engedjék őt hu-
szárnak lenni, azonban e kérelmét nem tel-
jesítették. Jól van hát — szolt elkeseredve —
megmutatom, hogy pár bakkancsot sem fo-
gok elkaptatni! És csakugyan három héttel
előzött megszöke a katonaságtól, betyár
szerepét a legirtóztatóbb módon kezdé. A
rablott tárgyak mind megtaláltattak náluk,
a pénzből azonban csak 45 frt volt meg.

— **Egy bank veszedelemben.** Lon-
donból e hó 17-ől írják: A „London and
County-Bank” letéteményesei ma a tragiko-
mikus intermezzók egész sora által zaklattat-
tak. Dél felé két kínai nagyképűen lépdelt
fel s alá a bank épület bejáratánál, s aztán
— egész rajk utcagyörgőzött csábitva magok
köré, beléptek a banképületbe. Vételentül
egy vidéki ügyvéd is érkezett bizonyos örök-
ség miatt, melyet kliensei számára akart föl-
venni a banknál. Az összes örökösök, szám-
szerint mintegy 40-en, vele mentek a pénz-
tárhoz, mi szintén nem kis feltűnést keltett
a szűk utcában. E közben egy londoni kli-
ens is jött kocsián és oly hirtelenséggel ug-
rott ki a ház előtt, hogy lábát törte. Ez ter-
mészetesen szintén nagy tömeget hozott ösz-
sze; valóságos csődület keletkezett. A hir
villámgyorsan terjedt el, hogy a bankot „meg-
rohták” a betevő felek, s noha a banknak
3 3/4 millió fontnyi alaptőkéje van 1/2 millió
tartálékkal, a bizalmatlanság hirtelenben oly
nagy mérvet öltött, hogy egy nap alatt 1/2
millió fontnyi betétet vittek el a pénztárból.
Szerencsére hamar lecsillapodott a közönség
és a londoni tőzsde sem kékdedt egy per-
czig sem a bank fizetőképességében; hanem
ha a megrohanás még egy napig tart, meg-
lehet, szomorú sorsra jutott volna a bank.

— **Játékbárlangok** Törökország-
ban. A „Dseridei-Havadsiz” a következő
furesán hangzó közleményt hozza: Biancnak,
az elhunyt monacoi játékbárlónak fia jelen-
leg Konstantinápolyban időz. Atyjától hatvan
millió frankot örökölt, a mit jótékony célra
ígér fordítani. Kötelezi ezenkívül magát a
kainék árfoiamát jelentékenyen leszállítani,
ha megengedi neki a kormány, hogy Perá-
ban, Galatában, a herceg-szigeteken és Bujuk-
derében játékházakat alapítson. Az említett
lap szerint Blanc e hó 10-én már be is
nyújtotta erre vonatkozó ajánlatát a kor-
málynak.

— **Egy tucztal orosz török béke-
szerződés.** Ha a mostan vajudó orosz-török
békeszerződést aláírják, akkor ez lesz a ti-
zenkettődik szerződés, mely Orosz- és Török-
ország közt két évszázad alatt kötöttet. A
12 szerződés a következő: 1. Béke III. Feo-
dor cárral (1681), Oroszország szabadon ha-
józhat a Feketetengeren; 2. a karlovici béke
(1699); 3. oachacki béke (1711); 4. belgrá-
di béke (1739); 5. ruszcuk-kainardsi béke
(1774. júl. 21.); 6. jassyi béke (1792. jan.
9.); 7. bukaresti béke (1812. máj. 28.); 8.
ajdarmani béke (1826. októ.); 9. drinápolyi
(1829. szept. 14.); 10. párisi béke (1856.
márcz. 30.); 11. an-stefanoi (1878. március
2.); 12. a most vajudó konstantinápolyi
béke.

— **A persa sah reform törekvé-
sei.** Mikor Nasr-Eddin ő felsége először járt
Európában, csak egy intézmény (!) szeretett
meg s vitt haza meghonosítani: a ballet-et.
De már második útjában több hasznos dol-
gon akadt meg a szeme, így a katonaság,
rendőrség és adórendszer tetszett meg neki
nagyon. Az elsőre nézve, mint tudjuk, szer-
zőtetett is nehány osztrák-magyar katoná-
tisztet, a kik jelenleg erősen dolgoznak a
persa hadsereg ujjaszervezésén, az utóbbit
illetőleg pedig nemrégiben irt Hoffman kö-
zös pénzügyminiszterhez, hogy ajánljon neki
alkalmas egyéneket, kik adó- és vámügyeit
rendeznék. A közös pénzügyminiszter a persa
követtség útján meg is felelt a sah kívánsá-
gának, s most várják a viszonylaszt. — Majd
csak lesz hát már Persiában is civilizáció
— meg sziztematikus deficit!

— **A bolgárszági orosz hivatal-
nokoknak** ugyancsak jó dolguk van és irigy
szemmel nézhetnek rájuk még a busásan fi-
zetett angol hivatalnokok is. Fiatal emberek,
kik eddig 100 frank fizetést huztak, most
egyszerre 500, sőt ezer frankot kapnak egy
hónapra, tehát nem sokkal kevesebbet, mint
a mennyit nálunk egy államtitkár kap. Még
érdekesebben jellemzi az orosz gazdálkodást
a következő eset, melyet a „Times” ruscu-
ki levelezője „kitűnő forrás” nyomán beszél
el: A ruscsuki városi és megyei kormányzó-
iroda kiadásaira bizonyos összeg van utálvá-
nyozva. A mult év végén azonban kitűnt,
hogy ezen összeg 17.000 frankkal meghaladja
a tényleges kiadásokat. Az orosz irodafőnök
és alárendeltjei emiatt egy pillanatra se jöt-
tek zavarba. Az alkalmazatlan felesleglet fel-
osztották maguk közt ujévi ajándéknak; az
irodafőnök persze az oroszlárszert tartotta
meg magának — 5000 frankot. A bolgárok
elismerik ugyan, hogy a mostani adminisztrá-
ció jobb, mint a milyen a töröké volt, de
egy vélekednek, hogy ezt a jó közigazgatást
olcsóbb áron is megaphatnák.

— **Majom-historiák.** Egy a siámi
udvarnál élő osztrák érdekes leveleket irt egy
bécsi lapunk arról, hogy mi mindenne fölhasz-
nálják a siamaiak a majmot. Fiatal korában
megfogva és megszelídítve, különféle mester-
ségekre betanítják a ház körül. Az ilyen ma-
jomszolgá igen kiváltságos helyeztetül bír a
házban, s ura nagy bizalommal viseltetik irán-
ta. Így nem ritkán látni majmot, a mint ko-
molyan és méltóságosan ülve, egyik kezével
bülsőt ringat, másik kezével egy nagyobb
gyerek lábát fogja, hogy kezéből el ne mász-
kálhason, harmadik kezével egy darab cau-
kornádat fog, melynek végét nagy lelki nyu-
galommal rácsálgja, s a mellett egy csöppel
sem törődik azzal, ha a kevére bizott embe-

ri sarjadedékok a legfúlhasagatóbb visítást vi-
szik véghez. Néhol a házi ebet pótolja, s
mint ilyen különösen alkalmas barmok őrsé-
sére. Ha valamelyik bivaly, melyet őrsi,
a tilosba próbál lépni, a szigorú pásztort rö-
gtön ott terem, hátára ugrik a dezentornak,
és addig cibálja anak fölét, sörényét, míg
vissza nem téríti a megengedett területre.
Persze más károsabb foglalkozásokra is fel-
használják a siamaiak a majmot. Így minden-
nek fölött lopásra, melyben ez állatok szer-
felett ügyesek. Egy tolvaj bevallotta, hogy
neki egy majma mindennap legkevesebb 1
tikál (8 tikál = 10 frt) értékű holmit hor-
dított haza. Ha kevesebbet vitt a majom, gaz-
dája megverte. Végre is valami véletlenség
utján tudódott ki a turpisság, s akkor a maj-
mot gazdástól együtt vasra verték.

A kolozsvári

HITELBANK ÉS ZÁLOGKÖLCSON-TÁRSULAT

vállalkozásait a következő üzletágak képezik:

- előlegez értékpapirokra, arany- és ezüst-pénzekre;
- zálogkölcsonök nyújtása ingóságokra, valamint ingatlanokra;
- váltók, utálványok s üzleti más kö-
okmányok le- és viszleszámitolása;
- értékpapirok, arany- és ezüst-pén-
zek, mindennemű áruk és ingatlanok vásá-
rása és eladása saját és idegen rovására;
- pénzeknek, váltóknak és értékpapi-
roknak folyószámlára elfogadása;
- pénzbetételek kamatozás mellett el-
fogadása takarékpénztári könyvecskére, pénz-
tárjegyekre vagy kötelezvényre. A pénztárje-
gyek legalább 100 frtról s bizonyos névre
vagy előmutatóra szólnak;
- jelzálogkölcsonök eszközlése 5000 fo-
rinttól kezdve felfelé;
- követelések utálványok átvételese be-
hajtása.

A „M. POLGÁR”

EREDETI TÁVIRATA.

Budapest, jan. 23. Szapáry

gróf a pénzügyi bizottságban nyilat-
kozott; a kibocsátott rentéből kész-
21 millió; minden fedezve van. A le-
begő adósság 4 millió, a kölcsönre a
miniszter felhatalmazást kér.

Bécsi tőzsde.

Január 22-én 1879.

Magyar arany-járadék	83.36
Magyar kincstári utálvány 1 kibocsát. —	
Magyar 2 kibocsát.	118.—
Magyar kol.-vasut elsőbbség 2 kibocsát.	74.—
Magyar állami kötvény 1876. év	66.75
Magyar vasuti kölcsön	100.75
Magyar földterhermentesítési kötvény	80.50
Temesvári földterherment. kötvény	75.50
Erdélyi földterhermentesítési kötvény	74.—
Horvát-Szlavon földterherment. köt.	84.75
Magyar szőlődezmá váltás kötvény	82.—
Osz. egységes államadósság papirban	61.75
Osz. egységes államadósság ezüstben	63.16
Osz. aranyjáradék	74.06
1860. állam sorjegy	118.75
Osz. nemzeti bankrészvény	787.—
Osz. hitelrészvény	219.—
Magyar hitelbank	216.—
Enst	100.—
Os. k. arany	856.—
Napoleonod'or	988.—
Német birod. marika	87.66

MAGYAR KIR. ÁLLAMVASUTAK (KELETI VONAL)

M E N E T T E R V E

szeptember hóra.

Az idő a budapesti idő szerint értendő. — Az alanti árak mind Kolozsvárra vonatkoznak.

Nagyvárad—brassói irány.										Brassó—nagyvárad irány.									
Á L L O M Á S O K					Á L L O M Á S O K					Á L L O M Á S O K					Á L L O M Á S O K				
Szem. von. 1. sz. 5. sz. 6. sz. 7. sz.					Szem. von. 1. sz. 5. sz. 6. sz. 7. sz.					Szem. von. 1. sz. 5. sz. 6. sz. 7. sz.					Szem. von. 1. sz. 5. sz. 6. sz. 7. sz.				
óra perc					óra perc					óra perc					óra perc				
Minden nap					Minden nap					Minden nap					Minden nap				
D. u. Reggel					D. u. Reggel					D. u. Reggel					D. u. Reggel				
Nagyvárad (Vendéglő)	Elind.	4 58	6 30	6 08	4 34	Brassó (Vendéglő)	Elind.	11 11	13 17	9 41	Tövis	Elind.	12 23	12 52	8 23	9 53	2 52		
Rév	"	6 35	9 14	4 21	3 00	Földvár	"	12 11	12 30	8 79	Nagy-Enyed	"	12 52	1 39	7 27	2 75	1 96		
Csucsá (Vendéglő)	"	7 54	11 10	2 86	2 04	Agostonfalva	"	1 37	11 19	7 99	Kocsárd (Elág. M.-Vásárhely felé)	Erkez.	1 39	1 51	7 47	2 07	1 47		
Bánffy-Hunyad	"	8 45	12 24	1 98	1 41	Homoród	"	3 20	10 20	7 29	Kocsárd (Vendéglő)	Elind.	1 51	2 33	8 55	2 07	1 47		
Kolozsvár	Erkez.	10 31	2 41			Héjasfalva	"	6 46	8 49	6 06	Apahida	Erkez.	2 33	4 26	11 30	—	—	—	—
(Vendéglő)	Elind.	10 49	3 26			Szegvár	(Vendéglő)	Elind.	8 09	5 79	Kolozsvár	(Vendéglő)	Elind.	4 26	11 30				
Apahida	"	11 17	4 9	— 54	— 37	Erzsébetváros	"	8 12	8 23	5 16	Bánffy-Hunyad	"	5 10	5 10	12 10	1 93	1 41		
Győr	"	1 10	6 25	2 07	1 47	Medgyes	"	8 12	6 50	4 66	Csucsá	"	5 10	5 10	12 10	2 86	2 04		
Kocsárd (Elág. M.-Vásárhely felé)	Erkez.	1 50	7 15	2 75	1 96	Kapus (Elág. Nagy-Szeben felé)	Erkez.	8 37	6 11	4 86	Rév	"	5 10	5 10	12 10	4 21	3 00		
Kocsárd (Vendéglő)	Elind.	2 2	7 40	3 53	2 52	Kapus (Vendéglő)	Elind.	9 7	6 50	4 66	Nagyvárad (Vendéglő)	Erkez.	5 10	5 10	12 10	6 08	4 84		
Nagy-Enyed	"	2 48	8 57			Balázsfalva	Erkez.	10 55											
Tövis	Erkez.	3 12	9 30			Tövis	(Elágazás Gyulafehérvár felé)	Erkez.	11 88										
(Elágazás Gyulafehérvár felé)	Erkez.	3 12	9 30			(Vendéglő)	Erkez.	11 88											
Tövis	Elind.	3 52	10 10	4 10	2 93	Nagy-Enyed	Elind.	12 23											
Balázsfalva	"	5 9	5 00	5 00	3 56	Kocsárd (Elág. M.-Vásárhely felé)	Erkez.	12 52											
Kapus (Elág. Nagy-Szeben felé)	Erkez.	6 21	6 11	6 11	4 86	Kocsárd (Vendéglő)	Elind.	1 39											
Kapus (Vendéglő)	Elind.	6 51	6 50	6 50	4 66	Győr	"	2 33											
Medgyes	"	7 36	7 23	7 23	5 16	Apahida	Erkez.	4 26											
Erzsébetváros	Erkez.	8 26	8 09	8 09	5 79	Kolozsvár	(Vendéglő)	Elind.											
Szegvár (Vendéglő)	Elind.	9 22	8 49	8 49	6 06	Bánffy-Hunyad	"	5 10											
Héjasfalva	"	10 18	10 20	10 20	7 29	Csucsá	"	5 10											
Homoród	"	12 34	11 19	11 19	7 99	Rév	"	5 10											
Agostonfalva	"	1 46	12 30	12 30	8 79	Nagyvárad (Vendéglő)	Erkez.	10 54											
Földvár	"	3 7	13 17	13 17	9 41														
Brassó (Vendéglő)	Erkez.	4 —																	
	D. u.																		

Kapus—nagyszebeni szárnyvonal.

Á L L O M Á S O K		Vegy.v. 303.sz. min. n. óra p.	Á L L O M Á S O K		Vegy.v. 303.sz. min. n. óra p.	Á r a k II. o. II. o. fr. kr. fr. kr.	
		Reggel			Este		
Kapus (Vend.)	Ind.	7 10	N.-Szeben (Vend.)	Ind.	6 23	7 91	5 65
N.-Szeben (Vend.)	Erk.	9 3	Kapus (Vend.)	Erk.	8 10	6 11	4 36
		D. e.			Este		

Tövis—gyulafehérvári szárnyvonal.

ÁLLOMÁSOK		ÁLLOMÁSOK		ÁRAK	
Vegyes von. 201.sz 205.sz		Vegyes von. 202.sz 206.sz			
Minden nap		Minden nap		fl. o. q. ill. o.	
óra p. óra p.		óra p. óra p.		fl. kr. kr. kr.	
Reggel		Este		Reggel	
Tövis (Vend.)	Ind. 6 80	Gy. fehérv.(V.)	Ind. 8 —	Ind. 2 42	4 85
Gy. fehérv.(V.)	Erk. 7 10	Tövis (Vend.)	Erk. 8 40	Erk. 5 22	4 10
D. e.		Este		Reggel	

Kocsárd—Maros—Vásárhelyi szárnyvonal.

Csatlakozás van úgy Nagy- váradon mint Gyulaféher- várt a szomszéd pályák vonataihoz.	Á L L O M Á S O K		Vegy.v 101.sz.	Á L L O M Á S O K		Vegy.v 102.sz.	Á r a k	
			Min. n.			Min. n.	II. o II.o	
			óra p.			óra p.	fr. kr fr. kr	
			Ejfel			Este		
	Kocsárd (Vend.)	Ind.	2 20	M.-Vásárhely	Ind.	9 50	5 18	8 67
	Maros-Ludas (Vend.)		3 27	Maros-Ludas		12 31	3 49	2 49
	M.-Vásárhely (Vend. Erk.		5 30	Kocsárd (Vend.)	Erk.	1 -	2 75	1 96
			Reggel			Ejfel		

A foglaltszámok az
éjjeli időt jelentik.

H I R D E T É S E K.

Hirdetmény.

A tordai takarékpénztári részvény-társulat VI-ik évi rendes közgyűlése hatánapja — folyó évi február hó 16-ika d. e. 9 órakor — Torda város közgyűlési termében megtartandólag tüzetik ki, melyre a részvényesek oly figyelemmel kell hivatnak meg, miszerint a gyűlésen résztvenni kívánók, a gyűlést megelőző napon, d. e. 8 óráig, d. e. 6 óráig az intézet üzleteliségekben működő, a jogszabályok és felhatalmazások megvizsgálására és azok érvényessége felett határozni jogosult bizottsághoz, részvényeiket a szelvényekkel ellátva, a gyűlés tartamán, elismervény mellett letenni kötelesek az alapszabályok 18. § e értelmében, minek következtében a gyűlési résztvétel és szavazati jogosultság ki fog szolgálatni.

A közgyűlés tárgyai:

- 1) Igazgató-bizottmányi jelentés.
- 2) Felügyelő-választmányi jelentés.
- 3) Az igazgató-bizottmány 6 kilépő tagjának választás utáni betöltése.
- 4) Öt tagból álló felügyelő-választmány megválasztása.
- 5) Az 1878-ik évi zárszámadások és mérleg megvizsgálása, azok feletti intézkedés és az osztalék meghatározása.
- 6) A közgyűléshez netán benyújtandó fellebbezések ellátása.

Tordán, 1879. január 19-én tartott igazgató-bizottmányi gyűlés határozatából.

(1—3)

K. Nagy Imre, titkár.

Haszonbéri hirdetés.

A néh. Alsó Zsigmondné hagyatékához tartozó mező-pagocsa birtok, mely mintegy 700 hold szántó és kaszálóból áll, 1879. Szt.-György napjától kezdve, haszonbérbe adandó. — A feltételek iránt értekezhetni Kolozsvárt ügyvéd Bokros Eleknél, — Maros-Vásárhelyt Nyárádi István urnál.

(2—3)

TERENZ JÓZSEF KESERŰVÍZ-FORRÁS

A leghatasosb valamennyi keserűvíz között Különösen az által tünik ki, hogy enyhén keserű, nem kellemetlen ízű és hogy még hosszabb használat után sem zavarja meg az étvágyat és emésztést. Budapest, 1877

Dr. Korányi Frigyes, tanár a királyi tanácsos.

Hatásában az által különbözik előnyösen a többi ismert keserűvíztől, hogy kisebb adagokban hatásos és hosszabb használat nem okoz utóbajokat. Bécs, 1877.

Dr. Leidesdorf Miksa tanár.

Valamennyi budai keserűvíz főzött kellemes íze és jeles hatása által tünik ki; gyomor- és bélhurtnál, megrögzött székrekedésnél, alhasi vérpangásnál, valamint vértelenségnél, aranyérel, étvágytalanságnál, stb. 1877. aug. 25-én

Dr. Kiss Sándor, a budai közpórház igazgatója.

A hatás kivétel nélkül gyors, biztos és fájdalom nélküli. Würzburg, 1877.

Dr. báró Lichtenfels Scanzoni, tanár és titkos tanácsos.

Készletben minden ásványvíz-raktárban. Nyomatványok stb. ingyen, a szétküldési igazgatóságnál Budapest. Rendes adag: egy fél boros pohárral.

Főraktárak: Csiky Imre és Csiky Testvérek Kolozsvárt. Fogarasi J. Dömötörné M.-Vásárhelyt.

A „Magyar Polgár”

Kiadóhivatalában

(Kolozsvárt, gróf Teleki ház)

kapható és postai uton megrendelhetők

ABSOLON PAPA.

Eredeti cigjétek 3 feleonsban.

IRTA K. PAPP MIKLÓS.

Ára 1 frt 10 kr.

AZ ÖRDÖG BIBLIÁJA

EREDETI NÉPDRAAMA 4 FELV.

Irta K. Papp Miklós.

Ára 1 frt 10 kr.

JUDIT ASSZONY

Eredeti népssimmi dalokkal,

3 felvonásban.

Irta K. PAPP MIKLÓS.

Ára 40 kr.

„A KIKNEK NINCSEN SZIVÖK.”

Regény, két kötetben.

Irta: GYARMATHY ZSIGANÉ.

Kiadja: K. PAPP MIKLÓS

Ára 1 frt. 50 kr.

A „RAB ASSZONY”.

Regény, egy kötetben

JÓNÁS-TÓL.

Megrendelhető 1 forint 20 krért.

VÁDLOTTAK PADJÁN

Regény 1 kötetben.

IRTA: K. PAPP MIKLÓS.

Ára 60 kr.

Br. WESSELÉNYI MIKLÓS BÜNPERE

Kiadja K. Papp Miklós.

Két nagy kötet.

Ára 2 frt. 50 kr.

HAROM OROSZ és HAROM ANGOL KALANDJAI

DÉLAFRIKÁBAN.

Irta Jules Verne, francziából A.

Kiadja K. Papp Miklós.

Egy kötetben. Ára 1 frt.

GRÓF SZÉCHENYI ISTVÁNNAK

világhírű

„BLICK”

ezimű művének magyar fordítása.

KIADJA: K. PAPP MIKLÓS.

E három kötetre terjedő ritka becses műnek ára 1 frt 20 kr.

AZ ELET SZINPADÁRÓL.

Elbeszélések.

Irta K. Papp Miklós.

Ára 60 kr.

RÉGI KÉPEK A KRÓNIKABÓL.

Történeti elbeszélések.

Irta K. PAPP MIKLÓS.

Ára 50 kr.

AZ UJVILÁG.

Eredeti regény 1 kötetben.

Irta P. Szathmáry Károly.

Ára 50 kr.

„Tarka Lapok”

Elbeszélések 2 kötetben.

IRTA K. PAPP MIKLÓS.

Ára 50 kr.